

IQ 70

IQ 70

Bim Wikström

Författarhuset

*

Jag kan säga att det är som om huvet stannar. Om nån till exempel är arg på mej. Eller när nån ställer en svår fråga. Jag måste komma på nåt och då står det bara still. Jag kan inte säga nåt. Och inte göra nåt. Inte tänka en enda tanke. Det är bara tomt.

Jag försökte berätta det för dej. Jag tror inte du fatta. Dina ögon blev rädda och du börja prata om nåt annat. Jag har inte pratat med nån annan om det. Om inte du fatta så gör ingen annan det. För det var du som kände mej bäst. Men det här ... att huvet stanna ... jag tror inte du ville veta det.

Det är svårt nu när jag inte har dej och prata med. Men jag gör det ändå. Det känns som du kan höra mej. Eller se mej. Jag hoppas i alla fall. Tomas säger att man finns även när man är död. Och han borde ju veta. Vi kanske träffas sen du och jag. När jag också är död. Du får hålla utkik efter mej. Om du kan känna igen mej förstås. Jag kanske är gammal och grå när jag kommer dit ... var du nu är...

*

Fem steg på de stora stenplattorna, fem steg på kullerstenarna intill cykelställen, fem steg på den svarta asfalten, ännu lite mjuk efter ett nyligen avslutat gatuarbete, fem steg på ... Odd blir stående med den ena foten i luften. Två småpojkar med stora ryggsäckar sitter uppflugna på ett elskåp en bit ifrån honom. De sätter sina huvuden tätt ihop och fnissar tyst. Han låtsas inte se dem. Han går vidare utan att se ner på sina fötter när han sneddar över det stora torget med smällande klackar. På uteserveringen gör några huttrande matgäster, insvepta i filtar, vårens första försök att inta sitt kaffe under bar himmel. Han tar ett tag om kragen och drar jackan tätare runt kroppen.

När han passerar ingången till konsthallen gör han, sin vana trogen, en vid sväng för att inte komma för nära dem som sitter på bänken intill den stora röda tegelväggen. En kvinna och två män, har en högljudd diskussion om vem som lovade vem att fixa något att dricka. Han hinner tänka att det ser kallt ut att sitta där på bänken, innan en av männen med ett par stora kliv är alldeles inpå honom.

”Öh, killen.”

Mannen andas rakt in i hans ansikte.

”Haru nån dricka, va?”

Den unkna andedräkten får Odd att ta ett steg tillbaka. Kvinnan på bänken som suttit med huvudet hängande, tittar upp och för ett ögonblick möts deras blickar. Hon är en ganska späd kvinna med stora, bruna lite ledsna ögon som verkar se rakt in i honom. Han är den som först viker med blicken.

Den törstige mannen är påstridig och han tar ett tag om Odds axlar och ruskar honom lätt.

”Okej, men lite kosing går också bra. Ska vi säga femti spänn? Du ser ut att vara en schysst kille som delar med dig ...”

Här pausar han med en högljudd rap, och kvinnan på bänken reser sig och närmar sig med ostadiga steg. Hennes röst är mörk och

hon kraxar skrattande:

”Tror du att han skulle ge bort femti spänn till dig, Sten?”

Hon går emellan Odd och mannen som heter Sten och hon ler rakt in i Odds ansikte:

”Men om jag ber vackert?”

Hon lägger huvudet lite på sned.

”Jag heter Anna förresten.”

Odd vill bara komma därifrån men benen lyder inte. Han rör läpparna ljudlöst och formar namnet Anna samtidigt som en ramsa flyger genom hans huvud. *Anna panna stekte fläsk, nittonhundra-trettiosex ...*

”Hallå”, säger Anna och för sin hand fram och tillbaka framför hans ögon, ”är det någon hemma?”

Han tittar in i hennes ögon. Hon ser trött och ledsen ut, trots det där kraxande skrattet.

”Låt honom vara, Sten. Han verkar ju ...”

Hennes ord försvinner när hon och Sten vänder honom ryggen och återvänder till bänken.

När benen äntligen lyder tar Odd några steg mot porten på konsthallen och stapplar in. Det var varken planerat eller genomtänkt, bara ett sätt att snabbt komma undan situationen utanför.

En man med kortsnaggat hår och små fyrkantiga glasögon ler och nickar mot honom när de tunga dörrarna går igen bakom honom. Han nickar tillbaka och ser sig omkring. Han har varit här med sin mamma en gång för väldigt länge sedan. Hans blick fastnar på en stor tavla på väggen framför honom, med en naken ung kvinna som står i skogen och röker i en lång pipa. Kvinnan är rosa över hela kroppen. Nu minns han tydligt att det var just den här tavlan som han och hans mamma tittade på förra gången de var här, kanske att han gick på lågstadiet den gången.

Han går en liten sväng genom konsthallen och låter blicken svepa över alla de färggranna tavlorna. På en innergård ser han genom glasrutan några stora vissna krukväxter. Runt om krukorna är draget en blåvit tejp, en sådan som polisen använder vid avspärningar av brottsplatser. Han tycker att han har sett vad som finns att se och

går mot utgången. Den unge mannen med det snaggade håret följer honom med blicken.

Odd tycker att han måste ursäkta sig för att han går sin väg igen och han säger:

”Jag har redan sett de här tavlorna, när jag var tio.”

Sedan tillägger han med en pekning ut mot gården:

”Krukväxterna”, hans röst ekar i den stora salen, ”de behöver vatten.”

Den unge mannen fortsätter att le.

På bänken utanför är det tomt, bara en grön systemkasse ligger kvar och rör sig sakta i vinden. Han sveper med blicken över torget, men Anna och de två männen är försvunna. Han fortsätter över torget med händerna djupt nerkörda i fickorna.

Den rosa kvinnan på tavlan har fått Odd att tänka på när han var liten. Hans mamma, Maria, tog ofta med honom på olika utställningar, på konserter i Stadshallen, teatrar och filmer. Han minns att han ofta somnade och otaliga var de gånger när han med hängande huvud suttit halvsovande bak på mammas cykel på hemvägen. Han kommer ihåg att hon ofta sjöng för sig själv när hon cyklade och han minns värmen från hennes kropp.

Han stannar till och sluter ögonen. Han ser sin mamma i den fina gröna kappan och den svarta baskern. Hon var alltid så glad vid de där tillfällena och hon hade målat läpparna röda.

Han öppnar ögonen igen och drar upp ena handen ur fickan, räknar på fingrarna. Det är fem år sedan hon dog. Men det är de fina minnena, från den tid då han själv var barn och hans mamma var ung och frisk, som är starkast i dag. Han ler när han går vidare.

Han kommer fram till cykelverkstan. Dörrklockan pinglar välkomnande när han öppnar dörren.

”Åh, härligt Oddan att du kom idag. Jag har massor att göra och hoppades verkligen att du sku dyka upp.”

Det är Väinö som på sin sjungande finlandssvenska hälsar Odd välkommen.

”Jag kommer alltid den här tiden på tisdagar”, svarar Odd kort.

”Gör du? Ja, det gör du kanske. Den där damcykeln där ska vara färdig klockan fem, kan du fixa det? Det är rektorsfrun som hämtar den när hon har handlat färdigt. Den sku pumpas, smörjas och så sku stödet fixas.”

Odd drar in den välbekanta doften av olja, rost och fuktigt stengolv. Han nickar åt Väinö och försvinner in i rummet bakom verkstan för att byta om. Han trivs här, han längtar ofta hit, till Väinö och till jobbet med cyklarna. Han hinner inte ens knäppa alla knappar i sin gröna overall innan han är igång med att syna cykeln. Varje cykel som han lämnar ifrån sig och känner sig nöjd med, är som att ge bort en fin present. Mödosamt knäpper han de sista knapparna innan han vänder upp och ner på cykeln.

”Voj, tänk ändå, om jag sku kunna anställa dig”, pratar Väinö på högt för sig själv.

Odd har hört honom säga just den frasen många gånger och han svarar som han brukar:

”Jag kommer ju och jobbar i alla fall.”

”Jo, jo.”

Cykeln är färdig när den stora klockan bakom disken visar prick fem och Odd går ut på gården bakom verkstan.

Här har Väinö ett berg av trasiga cyklar och delar av cyklar. Att plocka ihop delarna till en fungerande cykel, det är det jobb som Odd gillar allra bäst. När han har fått ihop en fungerande cykel så målar han den. Svart är den färg som går bäst, säger Väinö, och så ska det helst vara en cykel av den gamla modellen med rundad ram. Han monterar på nya cykellyktor fram och bak, han sätter fast reflexer på ekrarna, skruvar dit ringklocka och blocklås. När cykeln är klar tar han en provrunda runt kvarteret för att kolla att cykeln är okej och sedan ställs den ut framför cykelverkstan till försäljning. Oftast är den såld nästa gång Odd kommer. Väinö säger att det är mest studenter som köper de cyklarna. Det ger skönt klirr i kassan, säger han och han sticker alltid till Odd lite extra pengar när han har fått en sådan cykel såld.

Odd har just fått en cykel färdig och den här gången är den röd. Han är mycket nöjd när han provåker runt kvarteret. Damen med

ljusblått hår, som säljer damunderkläder, står utanför sin butik och röker. Hon höjer handen till en hälsning när han cyklar förbi.

”En till färdig?”

Han bara knycker lite med huvudet till svar. Han undrar om den blåhåriga vet hur man rätar upp ett hjul, lagar en punka eller spänner en kedja. Förmodligen inte.

”Den där röda skulle passa till min systerdotter”, ropar hon.

Han ställer sig på bromsen och kliver av cykeln.

”Skicka in henne i affären. Men hon får skynda sig för de här cyklarna går som smör i vackert väder”, säger han stolt.

Han blinkar åt den blåhåriga och cyklar vidare.

Den allra första gången han lagade en punktering var han tolv år gammal. Det var på hans mammas cykel. Hon var väldigt stressad och fick småspringa till jobbet när hon upptäckte punkteringen på morgonen. Odd hade gått tillbaka in i lägenheten och hämtat mammas extranyckel och sedan tagit cykeln med till skolan. Han frågade sin slöjdlärare hur man lagar en punktering. Slöjdläraren Bert var en storvuxen man med väldiga nävar, ett bullrande skratt och ett stort småkrulligt hår. Han ville gärna hjälpa Odd och på lunchrasten tog han honom med sig i sin bil till närmaste cykelaffär, där de köpte det som behövdes; däckavdragare, solution, ventilgummi, lagningslappar och sandpapper. När de kom tillbaka till slöjdsalen visade han Odd hur han skulle göra och lät honom själv få prova. Bert visade hur man först och främst måste pumpa luft i däcket och sedan ta lite saliv på fingret och stryka över hålet i ventilen. Om det bubblade i saliven bytte man ventilgummi, pumpade cykeln och kontrollerade om den höll kvar luften. Om inte, fick man ta av däck och slang. Bert visade hur han skulle bära sig åt för att hitta hålet på slangen med hjälp av en balja med vatten. När hålet var funnet torkade de av lagningsstället, ruggade upp ytan med hjälp av sandpappret och såg till att solutionen täckte hela den yta som lappen skulle sitta på. De väntade så att solutionen skulle hinna torka lite, innan de försiktigt plockade av skyddsfilm från lagningslappen och pressade den på plats.

När de var klara och cykeln var pumpad stoppade läraren ner verktyg, gummilappar, solution och ventilgummi i en liten ljusbrun skinnpåse och gav den till Odd.

”Nästa gång kan du klara det helt själv”, sa han och rufsade honom i håret.

Odd ledde cykeln hela vägen hem och när hans mamma kom gående med matkassar i händerna, satt han på stentrappan utanför deras port och höll upp cykeln.

”Varsågod!”

Det kändes underbart när hon ställde ifrån sig kassarna och gick bort och klämde på de välpumpade däcken. Hennes ansikte sken och hon kom fram och kramade om honom.

”Den som kan laga en cykel, kan nästan allt man behöver kunna.”

Så minns han att hon hade sagt.

Efter den dagen skötte han om alla cyklarna i huset. När någon hade problem ringde de på hos honom och han hämtade sin lilla ljusbruna skinnpåse med lagningsgrejer. Det blev fler verktyg med tiden, så påsen räckte snart inte till, men han har den fortfarande kvar.

När Odd kliver av den röda cykeln efter sin runda runt kvarteret, har han bestämt sig för att smörja kedjan lite till och sänka sadeln. Sedan parkerar han cykeln vid skylten med de spretiga bokstäverna: Till Salu. Han tar ett steg tillbaka lägger armarna i kors och betraktar den röda cykeln under någon minut, innan han går tillbaka in och tar itu med nästa uppgift.

*

Tomas hänger prästkappan över ryggstödet och sätter sig tillrätta vid sitt skrivbord framför fönstret. Han har en predikan att fila på och en verksamhetsberättelse att plöja igenom. Han är ensam kvar i församlingshemmet och räknar inte med att kunna ge sig hemåt förrän det mörknar. Från sin skrivbordsplats har han utsikt över den stora grusplanen framför kyrkan. Bortsett från att det hus han nu sitter i är ganska nybyggt, så ser allting ut ungefär som det gjorde för fyrtyotvå år sedan när han kom till församlingen. Hade det verkligen gått så lång tid? Det har varit en spännande tid men ibland också väldigt tung. Tvivlen har ibland slagit till, i takt med att kyrkbesökarna har blivit färre, konfirmanderna tuffare och anslagen till församlingsarbetet krympande.

”Serendipity.”

Han smakar på ordet som han tänker bygga sin predikan på. Att söka någonting men finna något annat. Fenomenet, likväl som det främmande ordet, har fascinerat honom en tid. Han tänker bygga texten kring en person som han träffat, som lämnade allt bakom sig för att söka ensamheten, men som istället fann gemenskapen. Gemenskapen med Gud.

En figur med högt uppskjutna axlar och huvudet nedböjt, blir synlig längst ner på den krattade grusgången. Tomas tar av sig läsglasögonen för att bättre kunna fokusera, men redan innan ögonen ställt in sig vet han vem det är som kommer gående. Det är något med sättet att gå, han kan inte riktigt sätta fingret på vad det är. När personen därnere dessutom börjar gå växelvis på gruset och på gräset, ler Tomas för sig själv och reser sig för att gå en trappa ner och möta besökaren.

Odd kliver in i församlingshuset, stryker luggen åt sidan, rättar till sin jacka och sträcker på ryggen.

”Tänkte bara titta in”, säger han kort.

Tomas tar honom kring axlarna och för honom in i det rum där de brukade ha konfirmandgrupperna, redan på Odds tid.

”Så bra Odd, jag behövde precis någon som kunde hjälpa mig och flytta undan de här stolarna till i morgon, när småbarnen kommer och ska ha musiklek. Vill du hjälpa mig med det?”

Tomas har lärt sig att allt går mycket lättare om de gör någonting tillsammans, han och Odd. De tar itu med uppgiften att stapla alla stolarna i ett hörn av rummet och bära fram madrasser, som de sprider ut på golvet. Under tiden flyter samtalet på och när de är färdiga har Tomas förhört sig och förstått, att Odd är lite trött på sitt jobb och egentligen skulle vilja tillbringa all tid på cykelverkstan, att hans hyra har gått upp med åttiotre kronor och att han varit vid Marias grav och planterat ljusblåa penséer.

”Det var mammas favoritblomma”, säger han.

Tomas ser sig omkring i rummet och ler vid tanken på hur förvånade de ska bli nästa dag, när allt redan är klart.

”Kaffe?” frågar han med en gest mot pentryt, men Odd skakar på huvudet och gör sig klar att gå igen.

”Det är de där förbaskade tvålarna vi packar”, säger han. ”De tar aldrig slut. Jag kan nog fan packa tills jag dö ...”

Han hejdar sig och sätter handen för munnen när han kommer på att han svurit, men Tomas fortsätter som om han ingenting märkt.

”Du kan väl komma ner här på fredag kväll och hjälpa till och servera soppa. Vi har öppet hus för folk som behöver komma och värma sig och få lite mat. Du skulle verkligen behövas här då.”

”Säger du det?”

Odd sträcker på sig och funderar en stund.

”Nä, jag har nog inget för mig på fredag. Jag kommer!”

En stund senare sitter Tomas vid sitt skrivbord igen. Han ser ryggen på Odd, som går sin väg. Tomas får en tryckande känsla i bröstet. Han vet att han är en av de få människor som Odd söker upp och vill prata med. Det är alltid på Odds initiativ som de träffas. Tomas har nöjt sig med att veta att Odd, förr eller senare, dyker upp. Han skulle vilja kalla sig för Odds vän, men kan inte med gott samvete göra det. Ingen vän på riktigt, ingen sådan vän som ringer och snackar lite, bjuder hem eller bara ringer på dörren en dag.

Tomas återkommer ofta till den där hemska dagen för fem år sedan, när han jordfäste Odds mamma, Maria. Han har aldrig, varken förr eller senare, haft så svårt att genomföra en begravningsakt. Han hade känt Maria under alla sina år i församlingen. Ändå var han helt oförberedd, när han insåg hur ensamma hon och Odd måste ha varit. Till begravningen kom några av Marias arbetskamrater, någon granne, cykelhandlaren Väinö med fru och så Odd som alltså var den ende släktingen närvarande. Han grät hela tiden, en stilla tyst och inåtvänd gråt. När han gick fram till kistan och la en ros på locket såg Tomas att hans svarta byxor var alldeles för korta. En i och för sig helt ovidkommande detalj, men minnet av den synen var oerhört smärtsamt. Det såg ut att kunna vara samma kostym som han hade haft vid sin konfirmation. Odds läppar rörde sig i ett ljudlöst farväl till sin mamma, medan han stirrade stint på kistan. Han avslutade med att torka näsan med handens baksida, innan han återvände till sin plats. Efter akten och kaffet i församlingshemmet hade han kommit fram till Tomas, tagit honom i handen och bugat djupt innan han gick sin väg utan ett ord. Hans gestalt skrek av en hjälplöshet och ensamhet så stor, att Tomas nästan inte mäktade med att ta in det.

När Tomas var helt ny i församlingen var det Marias man, Robert, som var den förste han jordfäste. Bara fjorton dagar hade han varit i tjänst, när han fick ta del av det tragiska livsödet. Den unge doktoranden dog, tjuugoåttio år gammal av ett brustet blodkärl i hjärnan. Maria blev ensam kvar med Odd, som då var tre år gammal. Tomas minns att han själv hade varit väldigt nervös. Rädd för att han skulle staka sig, göra saker i fel ordning eller rent av börja gråta. Det var ganska mycket folk på begravningen, inte så många släktingar, men många studiekamrater och andra personer från universitetet och sjukhuset. Med på begravningen var också Roberts mor. Hon satt svartklädd och hopkrupen på en stol vid sidan av kistan. Hon sa ingenting, tog inte kontakt med Tomas eller någon av de andra begravningsgästerna och när ceremonin var avslutad gick hon ut genom bakdörren. Tomas kunde se hur Maria, med tårarna ström-

mande nerför kinderna, följde sin svärmor med blicken. Pojken i hennes famn kinkade och krängde hit och dit. Tomas försökte lite tafatt avlasta Maria, men pojken gav honom bara en mörk blick och klistrade sig ännu hårdare kring Marias hals.

Allt sedan Roberts begravning hade Maria sökt upp Tomas med jämna mellanrum. Hon hade, honom veterligt, aldrig kommit till någon högmässa, bara dykt upp ibland i kyrkan och suttit och pratat en stund. Maria var en varm och klok kvinna; han hade tyckt mycket om henne och uppskattat deras små pratstunder. Det handlade aldrig om trosfrågor, alltid bara om väldigt praktiska saker, ofta rörande Odd. Han trodde inte att hon var troende och ibland undrade han varför hon kom till honom och till kyrkan, men han förstod så småningom att hon inte hade så många vänner och behövde någon att småprata med, precis som Odd nu kom och besökte honom.

Den sista tiden blev hennes besök allt tätare. Till en början sa hon inte att hon var döende, men Tomas kunde ana vad som höll på att ske. Han såg att Maria sakta blev tunnare och svagare, blekare och mer eftertänksam. När han så till slut tog mod till sig och sa att han anade hur det stod till, var det som att öppna en fördämning. Oron för Odd och för hans framtid var så stor och så svår för Maria att bära ensam. Att Odds farmor inte ville ha kontakt med dem var också en stor sorg.

Maria tvingade inte Tomas att ge några löften, sådan var hon inte, men han kände det ändå som att han nu var den människa i vars händer Maria, genom att anförtro honom sina tankar, lade Odds framtid. Kanske var han också den ende som, bara genom att ha funnits här under alla år, kände till Odds historia.

Långt efter att mörkret lagt sig, stänger Tomas sin dator. Han har gjort sin predikan färdig men lämnat sin ursprungliga tanke. Han är inte mogen för sitt ord ännu, serendipity. Kanske är det Odd som får honom att känna tveksamhet. Plötsligt hade han lika gärna kunnat skriva sin predikan utifrån en person som söker gemenskapen men

finner att ensamheten är större än någonsin.

Han drar på sig skinnstället, släcker och låser församlingshuset. Han tar på sig hjälmen, knuffar ner den tunga motorcykeln från stödet och lämnar kyrkbacken med gruset sprutande kring hjulen. Den svala sensommarluften känns som ett kallt kvälldopp. Han kan inte släppa Odd ur tankarna. En känsla dröjer kvar, med en blandning av otillräcklighet och vemod.

*

Anna står framför spegeln och betraktar kvinnan framför sig. Det är länge sedan hon slutade att se sig själv i ögonen. Klockan har hunnit bli elva på förmiddagen och ljuset flödar in genom badrumsfönstret. Hon fyller sina kupade händer och låter det kalla vattnet skölja över ansiktet. Det svider i magen och huvudet är tungt. Hennes blick följer inte riktigt med när hon vrider huvudet åt sidan för att hitta en handduk. Hon vet att det var något hon skulle komma ihåg. Något som hon borde göra idag. Efter en stund klarnar tankarna. Hon ska besöka socialsekreteraren och så det som tynger samvetet, ringa upp sin son och gratta honom på födelsedagen ... en dag för sent. Hela gårdagen hade hon haft det i huvudet och varit inställd på att ringa honom. Men sen hände det där som gjorde henne så ledsen att hon inte orkade ringa sin son. Och lite senare, som så ofta nu för tiden, somnade hon i fyllan och nu var det alltså dagen efter, i dubbel bemärkelse.

Anna går tillbaka in i sovrummet och börjar långsamt ta på sig sina kläder. Det snurrar lite i huvudet och hon sätter sig på en stol för att kunna hålla balansen. I sängen snarkar Sten högljutt. Han håller armen över sitt ansikte så att bara den orakade hakan sticker fram och underläppen vibrerar i hans tunga utandningar. Anna svär lite tyst för sig själv över hålet på ena strumpan. Det var länge sedan hon unnade sig några nya kläder.

Så här dags på dagen, innan begäret slår till, har Anna en liten stund när hon kan tänka någorlunda klart, men det är också den obehagligaste stunden på dagen. Ångesten kommer smygande och med den, en längtan efter att åter krypa in i dimman, in i ruset och det tillstånd av fristad som det ger.

Hur kunde det bli på det här viset? Det frågar hon sig själv nästan varje dag. Hur kommer det sig att hon fortfarande, efter flera år av drickande, kan lura sig själv att tro att det här är sista veckan. Sen ska hon bort från detta helvete och ta itu med sitt liv.

Och Sten ... det hade aldrig varit meningen att det skulle bli något mellan Sten och henne. Plötsligt hade hon bara flyttat in hos honom. Det är ett och ett halvt år sedan nu. Hon blev vräkt från sin lägenhet för att hon inte betalade hyran. Tillfälligt tak över huvudet hade de sagt, men nu satt hon här med en hyra på, ja, att han fritt förfogade över hennes kropp.

Anna tittar med avsky mot Sten i sängen, hon har egentligen aldrig tyckt om honom. I början kände hon en sorts trygghet i hans närhet, men den har för länge sedan försvunnit. Tvärtom, har hon många gånger varit rädd att han ska slå ihjäl henne. Vreden han visar i berusat tillstånd har fått henne att vilja ge sig iväg, men också att inte våga. Han har ett övertag över henne, dels för att hon står i tacksamhetsskuld till honom, men också det att han kan sluta dricka. Plötsligt är han helnykter och jobbar i byggsvängen i flera månader i sträck, innan han tycker att han vill ha en paus och festa lite. Han vet att hon inte skulle klara det, och det får honom att se ner på henne.

Hon reser sig försiktigt för att inte väcka honom och smyger ut i köket.

Det visar sig vara en sådan där extra svår morgon, när tankarna på allt det gamla nästan är omöjliga att skingra. Med ens är hon tillbaka i den lilla radhusträdgården och Jakobs ettårsdag. Hon minns tårtan, med ett litet lokomotiv med ett tårtljus i, mitt i den fluffiga grädden. Det var en varm sensommardag, indiansommar kallade Karl det för, och de kunde sitta utomhus när grannarna kom på kallas. Just då, på ettårsdagen, tog Jakob sina första stapplande steg på gräsmattan och möttes av ett jubel från alla vuxna vid kaffebordet. Bilderna är klara och påträngande. Karl som hämtade sin kamera och la sig raklång på gräsmattan i finbyxor och vit skjorta. Kom till pappa, ropade han, medan han vred på objektivet och tog den ena bilden efter den andra. Jakob stultade på vingliga ben åt hans håll och med jämna mellanrum satte han sig med en duns på gräsmattan, mjukt dämpad av den tjocka blöjan.

Hon tar vattenkokaren och fyller sin tekopp. Hon gör en paus när hon märker att hon darrar så vattnet skvätter ur koppen.

”Helvete!”

Skakningarna har blivit värre den senaste tiden. Hon vet också vad hon kan göra för att lindra dem.

En unken stank av sprit och fulla askfat vilar över köket. Anna rotar runt i de nästan tomma skåpen efter något att äta. Hon hittar en torr brödskiva som åker ner i rosten och hon sätter sig vid fönstret och sörplar på sitt te. Plötsligt saknar hon en morgontidning. Hon har inte tänkt på det på mycket länge, det som förr var en fullkomlig självklarhet. Numera lever hon som i ett vakuum, avstängd från yttervärlden.

Senare på dagen, den där gången för arton år sedan när de hade nattat Jakob och grannarna hade gått hem till sig, satt hon och Karl kvar under varsin filt i hammocken med ett glas rödvin och pratade. Anna hade sagt att hon funderade på att ta upp sina studier igen eller söka jobb. Jakob kunde ju snart börja på dagis. Karl hade lyssnat och läppjat på vinet. Han var tyst en lång stund, innan han vände sig mot Anna, ställde ner deras vinglas i gräset och fattade tag om hennes båda händer.

”Det bästa jobb du kan göra just nu, är att ta hand om Jakob”, sa han. ”Pengar har vi så vi klarar oss och mer därtill. IT-branschen kommer bara att svälla mer och mer. Vi kan kosta på oss lyxen att en av oss sköter hem och barn. Och fler barn ska vi väl ha? Fyra, fem stycken kanske?”

De hade skrattat och nojsat och fått hammocken i kraftig gungning. Det hela slutade med att de tumlade runt i gräset och välte både vinglasen och flaskan.

Att det var hon som skulle sköta hem och barn var utanför all diskussion och hon förde aldrig sina studier på tal igen.

Tekoppen som skakar i Annas händer, får henne att öppna skafferiet och plocka fram en öl. Hon kan inte få av kapsylen snabbt nog på flaskan med Tuborg och hon tar en stor klunk och låter det svala

ölet rinna ner i strupen.

Ah, det smakar underbart. Dagens första klunk är egentligen den enda som hon riktigt noterar smaken på.

Den danska ölen väcker flera minnen till liv. Minnet av när hon och Karl var nyförälskade och tog båten över till Nyhavn och satt i vårsolen. De drack pilsner, småpratade och studerade folk. Hon älskade de där stunderna och hon minns hur roligt de hade haft, hur många fantastiska historier som Karl berättade för henne. Sanna eller påhittade, det spelade ingen roll för henne. Hon bara njöt och stack till honom en fråga då och då. Karl njöt också när han märkte att han kunde trollbinda henne med sina berättelser. Det var allt från minnen av resor han gjort i sin tidiga ungdom, udda jobb han haft under sin studietid, till historier om märkliga släktingar på olika håll i världen.

Hon minns också den våren när de satt i Nyhavn och hon vändade Jakob. Den gången höll hon sig till Citronvand. De pratade om framtiden, om livet som en liten familj och Anna skojade om att de borde gifta sig. Karl hade varit avvisande, han tyckte inte att det var nödvändigt med några ringar som bevis på deras kärlek. Att Anna tyckte att Lind var ett vackrare efternamn än Andersson, kändes för banalt för att sägas högt.

Värmen sprider sig på ett behagligt sätt i kroppen och Anna halsar den sista klunken ur flaskan.

Nu är det oundvikligt att också konfronteras med det som hände dagen innan. Hon hade sett Karl inne i stan. Det var bara underligt att det inte inträffade oftare. Staden var ju trots allt inte så stor.

Hon hade stått inne på apoteket och väntat på att hennes nummer skulle ropas upp. Plötsligt stod de utanför på trottoaren, bara ett par meter ifrån henne, Karl och hans unga vackra kvinna. Anna hade blivit stående som förstelnad. Paret på gatan såg henne inte, de var inbegripna i någon diskussion och skrattade och rörde vid varandra hela tiden. Anna hade Karl på så nära håll, att hon tydligt kunde

se skäggstubben och det lilla märket vid tinningen som skvallrade om att han haft vattkoppor. Hon kunde också se att han hade fått en rynka i pannan som inte funnits där förut. Jakob var mycket lik sin far, det hade hon inte tänkt på förut. Den chicka fästmon böjde sig fram och gav Karl en puss på högra mungipan, precis där Anna också brukade pussa honom. Det var som om pussen körde en kniv i bröstkorgen på Anna. Den unga kvinnan vinkade åt Karl och trippade iväg på smala klackar, med sin korta kjol och jacka i matchande färg. Anna blundade och kände ett sug i magen. Det var längtan, saknad och bitterhet i en smärtsam blandning. Hon undrade om Karl kom ihåg att det var Jakobs nittonårsdag. Kanske brydde han sig inte, kanske skickade han en tusenlapp eller två i ett kuvert, som han gjort sporadiskt de senaste åren.

Hon kunde höra sitt nummer ropas ut, två gånger, av kvinnan i vit rock bakom disken, men hon orkade inte röra sig. Hon borde hämta ut sin medicin idag, innan hennes frikort gick ut, men hon förmådde inte flytta sig ur fläcken. När hon tittade upp var det tomt på trottoaren utanför fönstret och Anna gick mot dörren med tunga steg. Medicinen fick vänta till en annan dag.

Anna hör att Sten börjar röra på sig i sovrummet. Snabbt samlar hon ihop sin jacka, väska, nycklar och Stens mobiltelefon och smyger ut genom ytterdörren, innan han riktigt hinner vakna. Hon känner sig alldeles för klartänkt idag, för att stå ut med Sten. Hon vet att han kommer bli sur när han upptäcker att hon har gått sin väg utan ett ord. Kanske kommer hon att få sota för det senare idag. Hon hör för sitt inre öra hur han predikar om hennes otacksamhet, hur hon slampar runt och hur snäll han är mot henne som låter henne bo i hans lägenhet. Har hon otur har han en dålig dag. Det har hänt att det har slutat med att hon fått en och annan blåtira.

När hon gått ner för alla trapporna, sjunker hon ner på golvet utanför tvättstugan och plockar fram mobiltelefonen. Ovant knappar hon in ett kort gratulationsmeddelande till Jakob. Hon fumlade med den hopskrynkade lappen där hon klottrat ner hans telefonnummer och ser på displayen när det lilla kuvertet far i väg. *Meddelande*

sänt! Det är enkelt och fejt. Hon lättar sitt dåliga samvete med en digital gratulation. Samtidigt slipper hon att konfronteras direkt med sin son, höra hans föraktfulla röst och ana hans avsky.

Hon lutar tinningen mot den kalla stenväggen och blundar. Nästa steg blir att söka upp socialsekreteraren, skaffa något att dricka, och så ska hon nog på något sätt klara den här dagen också.

*

Odd kliver på bussen som tar honom till hans arbetsplats. Det är åtminstone tre andra personer på bussen som arbetar på samma ställe, men han brukar inte prata med någon av dem. På sätet närmast chauffören sitter Rolf, Odds arbetsledare. Han sitter djupt försjunken i en bok utan att se upp en enda gång. Inte förrän de alla hoppar av bussen och går mot verkstan i den gula tegelbyggnaden, nickar han mot Odd och småpratar lite om vädret och busstiderna.

Odd kommer in i den tomma verkstaden, kryssar mellan arbetsborden bort till fikarummet och sätter in sitt paket med smörgåsar i kylskåpet. Han tar på sig sin arbetsrock och stämplar in för dagen, i god tid som alltid. Karolin och Susanne kommer skrattande in genom dörren. Han vinkar åt dem från sin plats där han sitter med armarna i kors och ena ögat på klockan. Han sätter aldrig igång och jobbar förrän klockan är prick åtta. När den blir det har även Karolin och Susanne hunnit sätta sig. De är hans närmaste arbetskamrater och han tycker att det är de som gör jobbet någorlunda uthärdligt. I ganska många år har de packat, från halv åtta till fyra varje dag. Det har varit muttrar, linlås till persienner, verktyg, julkort, knappar, knivset och just nu tvålar och schampo i små presentförpackningar. Han kan inte fatta att det kan finnas så mycket folk som vill köpa allt det som han, Karolin och Susanne har packat genom åren. Ibland brukar han försöka tänka på vilket berg av påsar och förpackningar det skulle bli. Han fnissar lite och frågar Susanne om hon tror att det skulle kunna fylla hela stora bassängen på badhuset.

”Då skulle du se när jag packade korvbröd”, säger Susanne och himlar med ögonen.

”Ja, det var ju innan jag träffade Bengt förstås och flyttade hit. Det var ett jävla skitjobb, ska ni veta. Där fick man inte sitta och slöa. Satt man till exempel och vände på alla bröd som kom åkande på ett band ut ur ugnen och skulle in i skärmaskinen, ja, man måste ju liksom ha en skåra att lägga korven i, vet ni ...”

Hon gör en paus för att kolla om Odd och Karolin hänger med. De har hört historien många gånger förut, men har inget emot att få höra den igen.

”... och titta man på vartendaste bröd, så blev man så snurrig så man fick gå ut och spy, ta mig fan. Det gjorde alla dom unga skolflickorna som kom dit och sommarjobbade. De var alldeles gröna i ansiktet.”

Susanne lägger upp ett rätt högljutt skratt, men blir strax allvarlig igen och fortsätter.

”Men fast man var van hände det ibland att man inte hann med och vända alla bröd åt rätt håll. Plötsligt hade man ett berg av korbbröd framför sig och det började till och med trilla ner korbbröd på golvet. Vet ni vad man fick göra då?”

Odd och Karolin skakar på huvudet båda två, fast de mycket väl känner till historiens fortsättning.

”Jo, man fick resa sig och sträcka sig upp och tuta i en sån där gammal biltuta, hoonk, hoonk. Det hördes över hela korbbrödsbageriet. Alla stirrade på en och man fick skämmas för att man inte klara sig själv. Och verkarn kom springande, han var en jävla skitstövel. Men jag va rädd för han, så man satt tyst som en mus medan han stoppa bandet, tog bort brödberget och svor som en jävel.”

Odd och Karolin packar sina tvålar och schampoflaskor och undrar om det ska komma en fortsättning.

”Det va ett jävla jobb”, suckar Susanne, ”man käka korbbröd till frukost, lunch och middag. Har ni ätit luffare?”

Susanne väntar inte på svar från de andra utan fortsätter.

”Det är korbbröd med senap och ketchup i, ja, ingen korv liksom. Tänk, jag drömde om korbbröd, jag såg korbbröd överallt.”

Hon lyfter sina händer och tittar på dem.

”Jag tyckte till och med att mina fingrar såg ut som korbbröd.”

Det tycker Odd att Susannes fingrar gör, men det säger han inte. Susanne är en mycket kraftig kvinna, stor och bullrig och svär mest av alla på verkstan. Han tycker om att ha henne vid sitt bord, hon håller pratet igång och på så sätt går tiden lite fortare. Han har varit hembjuden till henne ett par gånger. Då har han träffat hennes man,

Bengt, men honom tycker han inte om. Han är inte riktigt snäll mot Susanne, tycker Odd. Susanne har en dotter också, som hon nästan aldrig pratar om. Hon fick flytta till fosterföräldrar när hon var liten, varför vet han inte och han vill inte fråga heller. Han tycker inte att han har med saken att göra.

Han tittar på klockan gång på gång. Tiden går ovanligt långsamt idag. Kanske är det för att han ska till kyrkan senare på kvällen och hjälpa till och servera soppa. Han känner sig glad och förvåntansfull. Det känns alltid bra att vara med Tomas. Kanske beror det på att Tomas är en av de få människor som kände hans mamma.

”Var är Odd idag?” säger Karolin överdrivet högt till Susanne. ”Han sitter och drömmer, tror jag.”

Susanne vänder sig rakt till Odd och säger:

”Ja, inte äre om flickor i alla fall. Varför har inte du nån fjälla, Odd? Du som är så himla snygg. Hade jag inte varit gift med Bengt så hade jag tatt dig.”

Odd ler generat och som en räddande ängel sticker Rolf in huvudet i dörröppningen och ropar:

”Nu tar vi kaffe!”

Odd är glad att slippa prata om sig själv. Han vill inte bli påmind om att han inte har någon flickvän. Han är den enda på verkstan som lever ensam. Till och med Rickard, som är helt blind och nästan döv, har en tjej. Ibland är han ledsen för att han inte har träffat någon, men på senare år har han inte tänkt så mycket på det. Nu räknar han liksom inte längre med att han ska träffa någon, och det går lättare då.

Han tar arbetsledaren, Rolf, lite åt sidan när de kommer in i fikarummet och frågar om han kan få sluta en halvtimme tidigare idag.

”Är det cykelverkstan som drar?” undrar Rolf.

”Han ska gå i kyrkan, halleluja!” säger Susanne som hör och ser allt.

”Äh, jag ska hjälpa prästen lite.”

Odd skruvar på sig, men Rolf avslutar samtalet med en klapp på hans axel.

”Det hinner du även om du jobbar färdigt först.”

”Idiot”, viskar Susanne efter Rolf när han lämnar rummet.

Odd tycker inte att Rolf är en idiot. Han vet inte riktigt varför han bad att få gå tidigare, han har aldrig gjort det förut. Och det är flera timmar tills det börjar i kyrkan, så egentligen har han gott om tid. Han är bara så innerligt trött på sitt jobb idag.

Susanne fortsätter att hålla låda och underhålla de andra med berättelser om sig själv och Bengt. Hon berättar som så många gånger förr, om den kvällen på Hotel Continental i Örebro när de träffades första gången och hon bestämde sig på stående fot att följa med honom till Skåne. Sedan följer en lång utläggning om vad de ska äta senare på kvällen och om det nya bokningssystemet i tvättstugan som fungerar så dåligt, men till slut tar också denna fredag slut och Odd tar bussen in till centrum.

Han hälsar på Väinö en stund i cykelverkstan och hjälper honom att stänga inför helgen.

”Få nu si hur lång jag får fortsätta med detta”, säger Väinö. ”Nu är di på mig att jag måst köpa lokalen om jag ska få va kvar. Int har jag några såna pengar. Lyxrenovering, det är vad dom ska göra i huset. Då får dom nog flytta på tant Ida”, säger han och nickar upp mot andra våningen.

”Och då dör hon tanten, sanna mina ord.”

Ida i våningen ovanför cykelverkstan är nittiotvå år gammal och har bott i huset hela sitt liv, med en kort avstickare till Malmö på fyrtiotalet.

Väinö ser mycket trött ut när han vänder på den handskrivna skylten i fönstret så att sidan med *stängt*, kommer ut mot gatan. Han stänger omsorgsfullt dörren och vrider om nyckeln.

”Men cyklarna vill di ha lagade, tviii.”

Han spottar ut prillan han har i munnen och tar sin snusdosa ur bröstfickan och bjuder först Odd som nekar, som alltid, och lägger sen in en ny, rejäl prilla under läppen. Odd tar istället en tablett ur sin Emserask.

”Man sku va skitrik. Då sku jag köpt upp hela den här fastighe-
ten, ta mej fan.”

Väinö dunkar Odd i ryggen och går sin väg med ett:

”Hej bara!”

Odd tittar länge, först efter Väinö, sen på huset där putsen börjar flaga och fönstren ser ut som de skulle behövt målas redan för trettio år sedan. I en av dörrarna saknas en ruta, den har ersatts av en masonitskiva och skylten till cykelverkstan saknar flera bokstäver. Längs väggen ståtar stockrosornas torkade stänglar, som långt in på hösten blommade i vitt och rosa. Odd ser på de nya frodiga bladrosetterna som skjuter upp mellan gatstenarna och bestämmer sig för att han ska klippa ner de gamla blommorna nästa gång han kommer till verkstan. På väg nerför gatan ser han sig om ännu en gång, han kan inte tänka sig ett vackrare hus.

En gång fråga jag om du trodde på Gud. Du sa att det hade varit skönt att kunna göra det. Jag tror jag vet vad du mena. Jag känner likadant. Om Gud finns så finns väl också änglarna. Och du är väl en ängel? Så om jag tror på Gud så kommer väl jag också att bli en ängel. Och då ses vi. Det är när jag är hos Tomas som jag kommer att tänka på Gud. Han jobbar ju för Gud kan man säga. Om inte Gud fanns så hade han inte haft sitt jobb, eller hur? För Tomas skull så hoppas jag att Gud finns. Och för våran skull. Var ska vi annars träffas?

Jag kommer ihåg de helger när du jobba och jag fick följa med Emil och hans mamma till söndagsskolan. Jag trodde att prästen kunde se vad jag tänkte. Jag försökte att inte tänka alls. Det gick inte. Istället tänkte jag dom fulaste saker. Jag vågade aldrig titta prästen i ögonen när han kom och hälsa efter gudstjänsten.

Jag tror inte att Tomas kan se vad jag tänker. Han är en bra präst.

Dagen fortsätter med olidligt klara tankar. För Anna innebär det mer oro i kroppen än vanligt. Hon struntar i besöket hos socialsekreteraren och söker i stället upp en av Stens kompisar för att få lite dricka. Systemet är inte att tänka på för månadens pengar är slut och det kommer att dröja flera dagar innan hon får in nya pengar på sitt konto, förutsatt att hon söker upp den där tjejen på socialen ...

Tore bor i en liten lägenhet på en bakgård vid busstorget. När Anna bankar på öppnar han bara en springa i dörren. En unken doft av jäst och svett strömmar från den mörkklagda lägenheten. Motvilligt lämnar han ifrån sig en flaska hembränt, när Anna ljuger och säger att det är Sten som har skickat henne och att han ska få pengarna av Sten i nästa vecka. Det är fler än hon som har respekt för Sten och för vad han kan ta sig till om han blir på dåligt humör.

Anna går genom stan som en ljusskygg figur. Hon tycker sig se Karl i alla män hon möter. Visserligen är risken minimal att hon ska råka på honom två dagar i rad, men hon kan inte riktigt släppa honom ur tankarna. I handväskan har hon flaskan och hon söker upp en avskild plats där hon sätter sig på en parksoffa och låter drycken sakta sprida lugn och värme i kroppen. Tankarna far hit och dit. Hon vet att hon inte kan leva med Sten längre, hon står inte ut, frågan är bara hur hon ska ta sig loss och vart hon ska ta vägen. Till sin son skulle hon kunna gå tillfälligt, men hon vill inte om hon kan slippa. Hon känner så tydligt hur han föraktar henne. Inte för att han själv är Guds bästa barn. Hans väg har varit kantad av brott och droger, men på något sätt tar han sig i alla fall fram med jobbet på ett tryckeri och lägenheten i behåll.

När solen börjar värma ordentligt sover hon en stund på parksoffan med handväskan som huvudkudde. Hon vaknar med värkande leder och sprängande huvudvärk. Hon börjar promenera runt på måfå i stan, och kanske är det för alla minnen från morgonen som hon plötsligt står på gatan utanför radhuset, där hon en gång

bodde. Hon har inte varit här på många år och hon vet att det bara gör henne mer illa, men hon kan inte låta bli. Hon går längs raden med små välansade trädgårdar tills hon kommer fram till det som var deras idyll. Sex år hann de bo här. Sex år av lycka och en total ovisslighet om vad framtiden skulle innebära. Hon undrar om Karl någon gång tänker på de här åren och om han också tyckte att de var lyckliga. Kanske såg han vad som höll på att hända med henne. Hon vet att det blev mer och mer drickande under de där åren då hon gick hemma med Jakob. Hon försökte på alla sätt dölja det, men det blev pinsamt tydligt när hon åkte dit i en nykterhetskontroll klockan elva på förmiddagen med Jakob i bilen. Allt hade kanske varit annorlunda om hon hade börjat jobba i alla fall. Men Karl ville ju inte det ...

På garageuppfarten till deras gamla hus står en liten sportbil. En bilbarnstol är intryckt i framsätet. Anna skakar på huvudet, det dröjer inte länge innan det står en Volvo här, tänker hon. Det gäller att passa in i mönstret. Det var väl det hon själv inte gjorde. Hon, en lågutbildad hemmafru med en man som klättrade från den ena höga posten till den andra, placerade pengar och köpte upp företag på löpande band. Hon har många gånger undrat om han lurade henne på pengar i samband med att de flyttade isär. Han ordnade en hyreslägenhet åt henne och sa att hon skulle vara himla tacksam för den. Själv fick han säkert bra betalt för radhuset, både det och bilen var ju hans.

En liten gul hundvalp kommer fram till grinden och viftar glatt på svansen. Efter stultar en flicka, två, tre år gammal och ropar på hunden. Anna böjer sig ner och sträcker fram en hand mot hunden som sticker ut nosen genom grindens spjälor.

”Hej på dig, lilla vän”, lockar hon.

I samma stund kommer en kvinna med långa kliv fram till grinden. Anna rycker till och hennes axelremsväska glider ner från axeln, samtidigt som hon försöker resa sig och återfå balansen. Brännvinsflaskan glider ur väskan och slår i trottoaren med en skräll. Glasskärvor far åt alla håll och spriten förvandlas till en stor stinkande pöl på marken. Anna möter den unga kvinnans ursinniga blick, öppnar munnen och söker förtvivlat efter något att säga till

ursäkt, men hon hinner inte. Kvinnan viftar bort henne med en harang av otrevliga beskyllningar om övergrepp mot barn, förbannade slödder och något om att sådana som hon skulle hållas inlåsta. Anna som i vanliga fall inte skulle dra sig för att gå i svaromål, får precis syn på en gammal dam i trädgården intill. Det är gamla fru Jensen, hon bodde här redan på Karls och Annas tid. Hon står i dörröppningen till sin altan, iklädd en av sina städrocksliknande blommiga klänningar. Hon ser ut precis som hon alltid sett ut, tänker Anna, den hemlighetsfulla granntanten med den lustiga brytningen.

Fru Jensen ger Anna en ogillande blick och Anna känner att hon skulle vilja slukas upp av marken hon står på. Stapplande ger hon sig iväg med händerna för öronen och tårarna rinnande. Hon vet inte vad hon är mest ledsen för, det liv som hon aldrig fick eller den sprit som just rann ut på gatan.

Anna undviker alla de platser där hon kan riskera att stöta ihop med Sten. Framåt kvällen när det börjar bli rejält kyligt överväger hon om hon inte ska gå hem i alla fall och ta konflikten. För bråk det blir det, det vet hon. Anna vet att hon helst inte ska ta ett steg utan att rådgöra med Sten och gör hon ändå det, är hon troligtvis otrogen i hans ögon.

Hon genar över den gamla kyrkogården och kommer ut vid sjukhuset. På långt håll ser hon Lena, en kvinna som Anna har lärt känna genom Sten. Hon kommer ut från sjukhuset och har ena armen i en mitella. Anna skyndar fram, hon vill gärna ha någon att prata med en stund.

”Har du skadat dig? Fått stryk?” hälsar hon.

”Tjena Anna, hur är e? En spricka bara, jag har varit på akuten och fått rent bandage och lite moffe”, ler Lena och visar en glugg i ena sidan av munnen.

”Å en kopp kaffe”, lägger hon till.

Anna tycker att Lena ser värre tilltufsad ut än vanligt. Hon har kläder som är både skitiga och trasiga, dunjackans nedre kant är full av små hål där duntussar tittar fram och håret ligger fett och slickat utmed huvudet.

Lena rycker på axlarna när hon ser Annas forskande blick.

”Skaru me och käka? Jag bjuder!”

Anna ser frågande ut, Lena verkar inte i stånd att bjuda på restaurang precis.

”Kom, det är bara en liten bit bort.”

Hon pekar med den friska handen mot kyrktornet som sticker upp bakom sjukhusbyggnaden.

Vad Anna behöver just nu är inte mat utan snarare mer sprit, men i brist på bättre slår hon följe med Lena. Lena pladdrar oavbrutet om att hon ska lägga in sig för avgiftning, om ett hus som hennes syrra ska fixa åt henne och om alla karlar som kan fara åt helvete. Anna lyssnar trött och upptäcker att hon inte tror ett dyft på Lenas planer om ett nytt liv. I sitt stilla sinne undrar hon om någon skulle tro på henne själv.

De kommer fram till huset som ligger i skuggan av den stora röda tegelkyrkan.

”Nu ska vi se vad prällen har lagat”, säger Lena och håller upp dörren för Anna.

De kommer in i ett kapprum och vidare in i en ganska stor sal där det är dukat med glas och servetter på bordet. Tända ljus i höga silverljusstakar sprider ett välkomnande ljus över salen. Lena rusar genast runt och hälsar på folk som hon känner och Anna far hastigt med blicken över rummet, av rädsla för att få syn på Sten. Men hon vet att han aldrig skulle söka upp en sådan här tillställning, om det inte var för att leta efter henne förstas.

Här är mest gamla gubbar, riktiga ärkefyllon. Hon känner igen flera av dem, men hon nickar bara och går förbi. Lena kommer emot henne, arm i arm med en gråhårig man. Han har ett stort skägg och snälla pepparkornsögon. Hans krage skvallrar om att det är han som är prästen.

”Tomas heter jag, välkommen hit”, säger han och sträcker fram sin hand mot Anna.

Hon hälsar hastigt och försöker komma på något att säga.

”Jaså, du har lagat mat”, säger hon medan hon trampar fram och tillbaka.

Tomas ler lite.

”Nä, inte precis, men soppan är nog väldigt god ändå. Varså-goda!”

Någon ropar på honom och han lämnar kvinnorna med en liten nick mot serveringsbordet.

Det står i ett hörn av salen med en stor soppgryta, en korg fylld med bröd och tillbringare med dricka.

En liten gråhårig dam bakom bordet nickar vänligt.

”Håll till godo, champinjonsoppa och ostfralla.”

Anna håller upp tillbringaren och luktar försiktigt.

”Det är lingondricka”, tillägger damen och knäpper händerna på magen.

”Vad trodde du?” väser Lena i örat på Anna. ”Nattvardsvin?”

Vid den gamla damens sida står en man vid soppgrytan och öser upp en portion. Han håller fram tallriken med den rykande soppan mot Lena.

”Är det lagom så här?” undrar han utan att möta hennes blick.

”Tack!” säger Lena, tar sin tallrik och går och sätter sig.

Anna väntar på sin tur och försöker under tiden komma underfund med, var hon har sett den här mannen förut. Det är något som är bekant, men hon blir inte klar över vad det är. Hon får sin soppa och sätter sig hos Lena, men reser sig med detsamma igen och går tillbaka fram till serveringsbordet.

”Har vi inte träffats förut?” Anna känner själv hur krystat det låter.

Nu tittar mannen upp och svarar:

”Jo, du heter Anna och du var med två män på torget när jag gick in i konsthallen i tisdags, vid kvart i fem.”

Anna gapar förvånad. Hon var inte beredd på att få ett så detaljerat svar. Hon kommer inte på något mer att säga, utan nickar bara och går tillbaka till sin plats. Hon kan inte fatta hur han kan komma ihåg precis var de setts, vad hon heter och till och med vad klockan var. Det verkar helt sjukt, men det gör henne lite nyfiken på honom.

Det kommer fler gäster som är hungriga. Från sin plats studerar

Anna mannen bakom grytan. Han rör sig långsamt och lite tafatt när han serverar gästerna.

Soppan skvimpar ur skeden när Annas hand börjar skaka.

”Fan Lena, man skulle haft en bärs.”

Lena tittar på Anna och ser hur det är fatt.

”Sätt i dig soppan nu så går vi och fixar nåt sen”, säger hon.

När de tar på sig jackorna är det några av de gamla gubbarna som vill bjuda med sig Anna och Lena hem, men de avböjer flinande och gör sig klara att gå.

Lena vill absolut att de ska tacka prästen för maten och drar med sig Anna.

Tomas har hämtat en gitarr och vädjar till dem:

”Ska ni inte stanna, jag tänkte att vi skulle sjunga lite tillsammans.”

”Tyvärr Tomas”, säger Lena med en blinkning och ett leende, ”men vi har lite mycket att stå i.”

Anna får ett infall och slänger ur sig en fråga, som i förbifarten.

”Killen som serverar soppa verkar så bekant, jobbar inte han på ICA?”

Tomas kniper ihop ögonen och tittar misstänksamt på henne.

”Nä, det tror jag inte. Han är i cykelverkstan på Bredgatan ibland ...”

Lena är redan vid ytterdörren och Anna skyndar efter, allt medan hon känner prästens forskande blick i nacken. Det får henne att känna sig som en brottsling, som just bett om telefonnumret till sitt nästa offer.

*

Lena försvinner iväg i en bil med en karl som hon säger att hon känner. Anna tycker mer att det ser ut som en affärsförbindelse. Hon undrar om Lena tar med sig karlarna hem till sig, och vad hon låter dem betala.

Sen driver hon runt på stan ett par timmar. Kvällen är kylig och hon inser att det var överilat att ge sig iväg från Sten utan att ha någonstans att ta vägen. Till slut bestämmer hon sig för att ta tjuren vid hornen och gå hem. Hon är besviken på sig själv, det blir alltid så här, att hon vill en sak och gör en annan.

Dörren är olåst och hon går in. Från vardagsrummet hörs teven på hög volym och Anna hör att Sten inte är ensam. Det är flera män som skrattar och pratar högt för att överrösta ljudet från teven. När Anna visar sig i dörröppningen dör pratet ut. Sten släpper inte teven med blicken och Anna försöker att låta så normal som möjligt på rösten.

”Jag tänkte gratta Jakob, han fyllde år igår”, säger hon lite överdrivet nonchalant och sätter sig på armstödet av Stens fåtölj.

”Jaså, och ville han bli grattad då?” undrar Sten kort.

”Han var inte hemma, jag väntade länge men han kom inte.”

Anna tar en öl från bordet och utan att ta ögonkontakt med någon av männen i rummet, håller hon upp den medan hon frågar:

”Bjuder ni?”

Frågan följs av fortsatt tystnad. Allas blickar är riktade mot Sten.

Så ler Sten ett överdrivet stort leende och den spända stämningen släpper.

”Självklart gullet. Ta för dig bara.”

Anna slår upp öl i ett glas och försöker att inte darra på handen. En liten stund försöker hon vara social, följa med i snacket och jargongen, i någon sorts balans där hon inte vill verka för kaxig men inte heller för tillbakadragen. Sedan försöker hon att obemärkt dra sig ut i köket. Hon hör på avstånd männen inne i rummet, hur de

kommenterar henne på olika vis inför Sten. Av Stens röst hör hon ingenting. Det här är de kompisar som Sten brukar titta på fotboll tillsammans med, mestadels under sina nyktrare perioder, så Anna antar att det är någon match på gång eller om den kanske redan har varit. Hon känner inte de här männen särskilt bra och har ingen lust att lära känna dem heller. På samma gång är hon glad att de är här just nu. På så sätt har Sten något annat att tänka på, än att bråka med henne.

På diskbänken står flera spritflaskor och Anna går systematiskt genom dem och slår alla slattar i ett dricksglas. Hon sveper det innan hon låser in sig i badrummet och tvättar av sig och byter om. Hon smyger tyst genom hallen för att inte väcka någon uppmärksamhet och stänger försiktigt dörren om sig till sovrummet. Det känns som om det har varit en mycket lång dag och fast klockan bara är tio, kryper hon ner i sängen och somnar nästan omedelbart. Vad hon inte vet är att Sten i den stunden håller på att förhandla om priset på henne med de andra männen. Vad är ett ligg med Anna värt? Diskussionen blir hetsigare ju mer alkohol som konsumeras.

När de efter en stund kommit till någon slags uppgörelse, vaknar Anna av att någon kryper ner till henne i sängen. Halvsovande makar hon sig åt sidan. Mannen börjar ivrigt och hårdhänt ta av henne tröjan och trosorna, samtidigt som han fumlar med sina egna kläder. När Anna inser att det är någon annan än Sten, blir hon med ens alldeles klarvaken och nykter. Först blir hon rädd och sedan ursinnig. Hon sliter sig loss och rusar ut ur sovrummet. Med T-shirten hängande på trekvart, stormar hon in till Sten för att få hjälp. Men så fort hon får syn på honom och ser hans svarta blick, förstår hon att det inte finns någon hjälp att få. Stämningen i rummet känns hotfull, hon blir rädd på allvar. Hennes räddning är att hon är något nyktrare än alla de andra, så hon smiter snabbt tillbaka ut i hallen och tar sig förbi den uppretade mannen som står och famlar med sina byxor. Han försöker förgäves fånga in henne och hålla balansen samtidigt. Anna slänger igen dörren till sovrummet med en smäll och låser om sig. I samma stund ångrar hon att hon inte sprang ut genom ytterdörren istället. Men nu är det för sent, nu är hon fast som i en

bur. Sovrumsdörren är en lätt match för Sten om han bestämmer sig för att bruka våld. Benen darrar under henne och hon rafsar runt i mörkret för att hitta sin handväska. Helvete, den är ute i hallen. I den finns Stens mobil om hon skulle våga ringa efter polisen. Utanför dörren är det oroväckande tyst. Anna ställer sig med örat intill dörren och lyssnar. Hon bestämmer sig för att om hon tar sig helskinnad ur det här, ska hon vid första bästa tillfälle försvinna ur Sten liv och aldrig komma tillbaka igen. Men hon kalkylerar också kallt med att det kan sluta med att hon blir ihjälslagen. Anna snyftar tyst och torkar sitt snor i tröjan. Så hör hon röster och muttranden i hallen och det skrapar i stolar och något, en galge kanske, ramlar i golvet med en duns.

Ytterdörren stängs med en smäll och sen blir det alldeles tyst. En lång stund står Anna med örat tryckt mot dörren. Har Sten också gått eller är han kvar utanför sovrumsdörren? Sedan hör hon hans andhämtning alldeles invid sitt öra och benen bär henne inte längre. Hon faller ihop på golvet och snyftar:

”Snälla Sten, var inte arg på mig. Jag var så rädd att han skulle göra mig illa, förstår du väl. Jag vill ju inte ha någon annan än dig, Sten. Snälla, söta, älskade Sten, var inte arg.”

Det sista kommer bara som en viskning.

Med en alldeles lugn och stadig stämma hör hon Sten säga på andra sidan av dörren.

”Öppna dörren!”

Anna vågar inte annat än att lyda. Hon reser sig långsamt och vrider försiktigt runt nyckeln. Handtaget trycks ner från utsidan och dörren glider upp. Där står Sten med huvudet hängande och armarna slappt utefter sidorna.

”Sten!” viskar hon vädjande och tar ett osäkert steg mot honom.

Då kommer slaget. Blixtnabbt och med en styrka som golvar henne omedelbart. Hon hinner inte se den svarta blicken eller höra när läpparna rör sig och en grötig stämma, som verkar komma djupt nerifrån magen, ryter:

”HORA!”

*

Odd går förbi biblioteket på väg till busshållplatsen vid Domkyrkan. I korsningen står han plötsligt öga mot öga med Tony, en gammal klasskompis från gymnasiet. De har inte setts på länge och Odd blir verkligen glad att se honom. Han är en av dem som Odd tyckte allra bäst om i klassen. Tony blir också glad när han får syn på Odd och stannar till och snackar lite. De berättar för varandra om hur de har det, men när Odd föreslår att de kan ta sällskap en bit, tvekar Tony.

”Vart ska du?” undrar Odd.

”Ner på stan bara”, svarar Tony undvikande.

När de gått en bit och samtalet stannat av lite, står plötsligt en lång, smal kvinna på trottoaren framför dem. Hon är huvudet längre än Tony och hon slänger sig om halsen på honom och utbrister:

”Där är du ju Tony, jag har väntat på dig.”

Tony sneglar på Odd och säger ingenting.

Odd är uppriktigt förvånad över att träffa ytterligare en gammal skolkompis.

”Sara, jag kände knappt igen dig,” säger han.

”Men du är dig lik, Odd”, kvittrar Sara och tar de båda männen under var sin arm.

”Ska du också följa med och äta pizza?”

”Ja, du kan väl också hänga med”, säger Tony utan någon större entusiasm.

Det är lördag kväll och Odd hade egentligen tänkt åka hem till sig. Han tittar i börsen och räknar tjugolapparna som ligger där, pengar som han fått av Väinö tidigare i veckan och han känner att han är ganska hungrig. Han ser på Tony och tvekar.

”Kom igen nu”, säger Tony när han märker att Sara är så ivrig.

De promenerar genom centrum och kommer till en pizzeria som har billiga pizzor. De sätter sig vid ett av de få borden som finns i lokalen. Det är ett ställe där de flesta bara kommer in och hämtar

sin pizza. Bara några ungdomar sitter och hänger vid bordet bredvid i väntan på sina pizzakartonger. Tony, Sara och Odd beställer och får veta att det kan ta en stund, det är många beställningar just nu.

Sara berättar för Odd att hon och Tony träffades på en födelsedagsfest för en månad sedan och nu är de förlovade. Nu letar de efter en lägenhet och ska flytta ihop så snart de hittar en. Tony har bott med sin pappa ända tills nu och verkar uppriktigt lycklig över att ha träffat Sara. Sara däremot redogör utan omsvep för alla de män hon varit ihop med ända sedan skoltiden, vem hon bott med och var. Odd lyssnar och försöker dra sig till minnes hurdan Sara var när de gick i samma skola. Som han minns var hon en ganska blyg och tystlåten tjej, men det verkar som det har blivit ändring på det.

”Och du då Odd, har du någon flickvän?” frågar Sara.

Odd skakar på huvudet. Som alltid när någon frågar något om honom, försöker han leda in samtalet på något annat.

Han börjar berätta om cykelverkstan och om Väinö som kanske blir tvungen att stänga sin verkstad, eftersom huset ska renoveras och det blir för dyrt att ha den kvar.

”Man skulle va skitrik”, säger han och tittar ut genom fönstret, ”då skulle jag köpa hela fastigheten.”

Tony tittar beundrande på honom. Han har alltid tyckt att Odd verkar vara en säker och handlingskraftig kille. En som inte snackar så mycket, men som med lätthet kan laga en trasig cykel.

Sara är inte så imponerad av en cykelverkstad. Hon pladdrar glatt vidare om vart hon och Tony ska åka på semester senare i sommar och var de ska fira jul tillsammans.

Det slår Odd att han inte ägnat en tanke åt någon sommarsemester. Hans jobb brukar alltid hålla stängt i några veckor i juli månad. Någon gång har Odd följt med Tomas på konfirmationsläger och hjälpt till med mat och städning. När han var barn brukade han åka med sin mamma till havet och bada ... Han avbryts i sina tankar av Sara som har kommit långt vidare i sina redogörelser.

”... och snart ska vi gifta oss, eller hur Tonygubben?”

Sara ser på Tony, böjer sig fram och ger honom en puss mitt på

munnen. Tony rodnar och harklar sig lite.

”Vi kan väl bjuda Odd på bröllopet?”

Tony hinner inte svara förrän Sara gör en lång uppräknin g av alla andra som de också ska bjuda. Det är namn som Odd inte alls känner igen och han tittar lite i smyg på Tony och undrar för sig själv om Tony vet vilka det kan vara.

Till slut kommer pizzorna på stora tallrikar, rykande heta. De får knappt plats på det lilla runda, vingliga bordet. Odd njuter av att äta på restaurang. Det är inte många gånger han har gjort det och det känns väldigt lyxigt. Senaste gången, om man räknar bort julborden med jobbet, var när han gick med sin mamma och åt kinamat. De åt tre olika rätter med ris till. Efteråt fick de varma bananer med sirap på. Det var lite sliskigt. Odd drack Coca-cola och hans mamma tog en öl. Han kommer ihåg att hans mamma la fem kronor i dricks på bordet när de lämnade restaurangen.

De äter upp sina pizzor, bara Sara lämnar kanterna kvar. Sedan betalar de och Odd lägger en femma på bordet innan han går.

”Det är dricks”, säger han till Tony som tittar frågande.

”Nu ska vi gå till min mamma och titta på Bingolotto med henne”, säger Sara och lägger armen om Tonys axlar. Hennes längd gör att hon med lätthet ger Tony en puss uppe på huvudet.

”Förra veckan vann jag hundra kronor”, säger hon glatt, ”och för en månad sen vann jag också hundra kronor.”

”Det är vad alla lotterna kostade”, muttrar Tony, men Sara verkar inte höra.

”Kul och träffa dig, hur är det med din mamma nu för tiden?” frågar Tony halvt bortvänd när Sara drar iväg honom.

”Hon är död.”

Tony kniper med munnen och nickar eftertänksamt. Sedan får han småspringa för att hålla jämna steg med Sara.

Odd står kvar på trottoaren och ser efter dem. Med armarna om varandra och med ett ständigt pussande försvinner de runt gathörnet.

Hon är död, hon är död, ekar det i Odds huvud.

Han kör ner händerna i fickorna och börjar gå åt det motsatta

hållet. Det var roligt att träffa Tony och Sara, men det var tråkigt också. Tråkigt att bli påmind om att det kunde vara så där, att man hade någon att tycka om och göra saker tillsammans med.

Odd går långsamt. Pizzan vilar som en tung degklump i magen på honom. Han får gå långsamt för att inte få magknip.

Har du ont i magen, så gå till Per i hagen, å sätt dig på en sten, å gnaga på ett ben.

Odd känner sig lite ledsen. Han har inte bråttom, han behöver inte laga mat när han kommer hem och han har ingen som väntar. Inte vill han se Bingolotto heller, det är trist eftersom han aldrig kan förmå sig att köpa någon lott.

Han bestämmer sig för att promenera hem. Det är en ljummen kväll och ganska mycket folk i stan.

När han kommer till Stortorget får han syn på Anna. Det är konstigt, tycker han. För en vecka sedan hade han aldrig sett henne och nu har han sett henne tre gånger, på mindre än en vecka.

Anna står alldeles stilla med huvudet bortvänt och ser ut som hon väntar på någon. Sedan vänder hon på huvudet och tittar åt hans håll. Då ser han att hon har ett stort mörkrött märke över halva ansiktet. Ena ögat är helt igensvullet. Han tvekar en stund och överväger om han ska gå fram till henne. Hon har kanske ramlat och skadat sig. Men han vågar inte, utan fortsätter hemåt.